

DOMOLJUBOVA PRILOGA
ZA NAŠE GOSPODARJE
GOSPODINJE IN DEKLETA

Štev. 7.

V Ljubljani, dne 11. julija 1912.

Leto IV.

Občinski biki in mrjasci.

Za izboljšanje živine so dobri plemenjaki neobhodno potrebni. Ako je bik res lep, je tele od njega v desetem tednu 20 do 30 K več vredno, kakor od slabega bika. Čez poldrugo leto znaša razloček lahko že 100 K. Če računamo na enega bika 100 krav, kar je že obilo, imajo lastniki krav, kateri so vodili krave k dobremu biku, v enem letu gotovo 2000 K čistega dobička. Pri tem še ne govorimo o poznejšem vžitku, posebno o mlečnosti, ki se tudi podeduje. Pri oddaji mleka da dobra mlekarica čez 100 K na leto več vžitka in lahko znaša na leto 50 do 100 K razlike.

Pri mrjascu je navadno še večji razloček. Mali mrjašček, 6 do 8 mescev star, kakor se pri nas navadno rabi, ima malo zaroda in še ta je slab. Če ima svinja 10 do 12 mladičev, je že to nekaj izvanrednega. Prašiči od dobrega mrjasca so v osmem mesecu 50 do 60 kg težji, če ne vpoštevamo večje število in boljso rast, kakor od slabega.

Gotovo je tudi, da niso biki v 18. mesecu in mrjasci v enem letu že najboljši za plemo. To doseže bik šele v tretjem, četrtim, petem letu. Tudi mrjasec doseže šele v 3. letu vso svojo čvrstost. Ko bi plačevali od lepega bika junčevine 10 K, bi bilo to v primeri z boljšim zarodom še malo. Tudi od mrjasca bi smel gospodar zahtevati po 5 kron, pa tudi po 10 K, ako ima res posebno lepega, ker se to na zarodu vselej povrne. Pametni gospodarji že zdaj peljejo svinje štiri ure daleč k lepemu mrjascu. Ko se mladiči poležejo, je vsak vesel.

Toda pri nas se plačuje po deželi od bika še večinoma po 1 K, pri živinorejskih zadrugah do 2 K, od mrjasca 60 vin. do 2 K. Ker je plemenjak, ko je za plemo najboljši že doraščen, ne more gospodar od prireje veliko dobiti. Ko enkrat vidi, da se bik ali mrjasec ne bo več veliko izredil, skuša žival prodati. Ako ima bik na leto 100 krav,

dobi gospodar 100 K, priredi morebiti še 100 K, torej skupno 200 K. Njega pa stane pravilno krmljenje z ovsem in dobrim senom gotovo 1 K na dan. Pri biku ima gotovo zgubo.

Če dobi bika za polovično ceno, napravi prošnjo, da bi ga smel prodati, »ker je hudoben, ni za rabo, šepa, boče, pretežek je in ima še Bog ve katere napake«. Vsak izgovor je dober, da se le plemenjaka iznebi. Nekateri gospodarji pa take plemenjake, ki so jih od družbe dobili, kar priprosto prodajo v veseli tolažbi, da ne bo prišel nobeden za bika poprašat. V starosti, ko bi bil za rabo še najboljši, ga iztišijo naprej. Kmetu se ne more zameriti, ako na ta način varuje svojo korist, zakaj bo on zaradi drugih sebe oškodoval? Če so drugi norci, zakaj bi se zanje žrtvoval?

Pri tem pa trpi splošna korist, ker se živina ne more zadosti razviti. Nekaj so dosegle živinorejske zadruge. Toda v mnogih krajih se pritožujejo, da imajo z biki vedno le zgubo. Brez podpor sploh ne bi mogli shajati. Podpore so dobre za začetek. Če je pa podlaga dobra, se mora podjetje kmalu postaviti na lastne noge. Ker morajo zadruge na dani podlagi delati, ne gre zadosti hitro s povzdigo živinoreje naprej.

Da se vsemu temu enkrat do konca pride, predlagam, da občine napravijo po moravskem zgledu občinske bike in mrjasec, kateri se pa oddajo za posamezne kraje v oskrbo gospodarjem na dražbi, ponudnikom, ki najmanj zahtevajo za krmljenje. Plačevanje od plemenjenja se odpravi. Stroški se plačajo iz občinskih doklad, raba plemenskih živali je pa vsa prosta.

Ta načrt bi se izpeljal na sledeči način:

Občinski odbor sklene, da občina napravi lastne občinske bike. Po številu krav se določi število bikov in kraji, kamor bi se biki postavili. O bikih, ki jih imajo že zdaj, bomo nazadnje nekaj misli omenili.

Občinski odbor torej določi zdaj potrebne bike. Če so doma na prodaj res lepi biki, se morajo najprej ti kupiti, ker se naj v prvi vrsti podpira domača reja. Toda žival mora biti res lepa in od dobre mlekarice. Sama postava ne da veliko mleka. Če se doma kupi, naj se vendar vloži prošnja na Kmetijsko družbo, da povrne polovico kupnine, kar se bo gotovo rado zgodilo, če so drugi pogoji izpolnjeni. Če ni doma dobre živali, naj se dobi od drugod potem prošnje na Kmetijsko družbo.

Določi se v občinskem odboru, kako morajo biti živali krmljene. Dober bik mora dobiti vsak dan 1 do 2 l ovsa ter svoji velikosti primerno množino dobrega sena. Bik, ki ostane občinska last, se odda za eno ali dve leti v rejo po dražbi najmanjšemu ponudniku. Ta sprejme bika za določeno ceno, junčevine pa ne sprejema. Da pa ne bo gospodar celi dan zadržan, bi bilo umestno, da bi se določilo prosto izpuščanje le zjutraj do osmih po leti, do devetih pozimi. Kdor čez dan pride, plača za posebni trud 50 do 60 h. Župan, oziroma dotični svetovavec, ki je najbližji, ima dolžnost, da nadzoruje pogosto, če ga gospodar, ki ima bika v oskrbi, res tako krmi, kakor je bilo določeno.

Primerilo se bo večkrat, da bodo k posebno lepemu biku prignali krave tudi iz drugih občin. Ti morajo plačati določeno pristojbino, najmanj 3 K. Gospodar odda polovico občini, polovica je pa njegova.

Koncem leta ali pa na pol leta mu da občina določeno plačilo za krmo, ki bi znala znašati do 400 K na leto za enega bika. »Toda kakšne doklade bodo potem! Ljudje nas bodo vkleli!« Mogoče, da bo nekaj norcev, ki čez vse zabavljajo, toda vsak pameten človek bo pritrdil, da je to zelo pametno. Junčevina se ne plača, dobiček imajo vsi kmetje. Čim več davka plača, več krav ima, večji je torej njegov dobiček. Res plača občina 300 K več, kakor bi junčevina stala, toda živina je za 2000 K

boljša. Edino pravico se pritoževati bi imeli trgovci in gostilničarji. Toda navadno so to boljši kmetje in tudi razumni gospodarji, ki bodo precej spoznali, da je tudi zanje jako koristno. V resnici ne more nobeden pameten človek taki ureditvi tega temeljnega vprašanja ugovarjati. Tudi ima vsak pravico rejo bika dražiti. Na ta način bi dosegli, da bi imeli bika do deset let stare. Seveda bi se tu morali določiti tudi slučajji za izvanredne nesreče in bolezni. Ko mine določena doba pogodbe, se žival zopet na dražbi odda, ako je še ugodna za plemo. Potrebno bi bilo, da pregleda bika kak dober živinozdravnik ali kak drug veščak pred oddajo. Nikakor pa ne bi bilo dobro pogodbo od leta do leta podaljšati, ker se ljudje precej naveličajo človeka, kateremu se dobro godi. Vedno sumijo, kako se bogati na njih stroške. Naj le vsak dobi priložnost ta med okušati, toda prikleniti se ga mora, da ne bo sam smetane pobral z najemščino, kmetom pa kosti pustil s stradanjem ubogega bika.

Bik bi moral dobiti vsaki dan vsaj 1 liter ovsa ali ječmena ter dobro seno. Gospodar mora skrbeti tudi za zadostno gibanje. Prav koristno bi bilo, če se mu dene v pogodbo, da naj bika rabi za lahko vožnjo. Tak bik bo še leta in leta dober za plemo. Če prejemnik bika pogojev ne izpolnjuje, zgubi pravico od občine zahtevati plačo za rejo.

Občine, ki imajo velike vasi v bližini, bi lahko kar občinski hlev za bika in mrjasce napravile ter oddale rejo ravno tako na dražbi kakim revnim gospodarjem ali starim poslom.

Tudi za mrjasce bo treba ravno tako preskrbeti. Ze zdaj dobijo naši kmetje veliko več dohodkov od prašičev, kakor od govedi. Lahko trdim, da v celi deželi ni 10 mrjascev, ki bi bili stari nad tri leta. Mrjašček se pozimi poleže, jeseni spušča, spomladi popravi, do zime odebeli in potem proda. Pravi zarod, ki trud dobro izplača, je šele po popolno doraščeni živali. Če je mrjasec star nad dve leti in ima svinja tretjič ali šestič mladiče, bomo počasi zaredili veliko večjo pasmo. Zdaj najlepše plemenske živali veliko prezgodaj mesar dobi. V tem more le občina pomagati. Posameznik se ne bo mogel lotiti tega velikega dela v občno korist. Pri občini je to prva dolžnost. Seveda bi morali zaradi mlajšega zaroda čez poldrugo leto dobiti še drugega mrjasca, toda za stare svinje naj le še stari ostane.

Kmetijska družba bi takim v resnici naprednim občinam šla gotovo na roke in dala potrebno število bikov občinam na razpolago po znižani ceni. Ako bi znašala ta cena tudi le tretji del nakupnine, se bo s tem načinom vendar veliko več doseglo v splošno korist.

Kako pa z licenciranimi biki, ki so že zdaj v rabi? Če so ti last živinorejskih zadrug, se bo kaj lahko domeniti. Zadruga naj prepuste preskrbo in oskrbo bikov županstvu, katero pa zelo

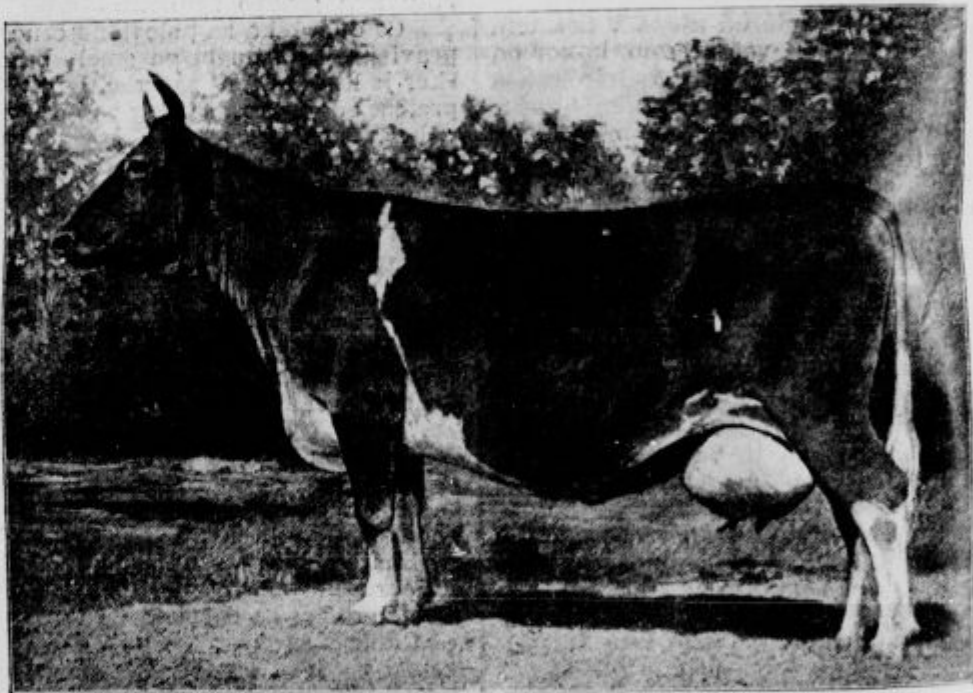
pametno ukrene, če te posle izvršuje po skušenih močeh živinorejske zadruge. Če imajo bika zasebniki, naj se skuša slabe precej odstraniti, če so tudi licencirani. Pogosto se primeri, da mora komisija potrditi slabe bika, ker dobrih sploh niso pripeljali na ogled. Če je pa bik dober, se občina z gospodarjem domeni zaradi prevzeta ali reje. Če pa ostane pri starem, tudi ne bo posebne nesreče.

Nova pota kazati je vedno težavno. Naj bo novo še tako koristno, noče nobeden prvi začeti, ker se boji govorjenja ljudi in negotovosti poskusa, če vendar ne bi šlo. Taki bojazljivci in capljavci še nikdar niso kaj posebnega dosegli. Tudi v reji občinskih bikov bodo morali najpogumnejši in zavedni občinski odbori prvi začeti. Toda pogumni možje so res mnogo dosegli.

Najboljša krava na svetu.

Amerikanci hočejo biti povsod prvi. Tudi s kravami se hočejo postaviti. Dosegli so res posebne uspehe. Krava

Spotswood Daisy Pearl je imela lani 8371 litrov mleka, iz katerega se je naredilo 4308 kg masla. Povprečna tolačba mleka je znašala 5-15%, kar je zelo nenavadno. Ta izredna krava se je plegla 29. julija 1903. Zdaj je v devetem letu. Prvo tele je imela šele dne 15. decembra 1907 in je molzla do dne 26. novembra 1908. V tem času je imela 5206 kg mleka, iz katerega se je naredilo 258 kg masla. Lani je imela skozi celo leto na mesec 700 litrov mleka. Če računamo mleko le po 16 h liter, je bilo lansko leto mleko vredno 1339 K 86 h.

Te množine mi seveda ne bomo dosegli. Moremo pa po resničnem prizadevanju za dobro molzno živino svoje gospodarstvo prav znatno izboljšati in pomnožiti svoje dohodke.

Umetna gnojila.

Naši kmetje so večinoma že spoznali, da se po starem načinu ne da kmetovati. Od leta do leta se porabi več umetnih gnojil. Bujna polja in krasno zaraščeni travniki so plačilo za ta trud. Sam sem videl travnike v isti dolini. Če so bili pognojeni z gnojnicami in superfosfatom, so dali v isti legi do bro še enkrat toliko pridelka, kakor nepognojeni. Vsak, kdor je hotel videti, je letos lahko videl. Spomladi so potrosili superfosfat po starinah, kjer se navadno le enkrat kosi. Ze za prvo košnjo je toliko zrastle, kakor poprej vsega skupaj v dveh letih. Druga košnja bo še tudi prav dobra, ako ostane vreme ugodno. Poraba superfosfata se je v naših krajih le v zadnjih dveh letih gotovo potrojila.

Naši gospodarji pa pozabijo, da sam superfosfat ne zadostuje, da se dosežejo popolni uspehi. Rastline potrebujejo razen fosforne kisline, katero jim dajemo s superfosfatom ali žlindro, tudi kali ali dušik. Nazadnje bi bilo dušika še zadosti v gnoju in gnojnici, toda kali moramo na vsak način

pridejati. Nobena rastlina ne more rasti, ako nima na razpolago te redilne snovi. Saj se iz kalija delajo vodani (škrob in sladkor), torej ravno najbolj redilne snovi pri krompirju, pesi, turšici in travi. Tudi mlado listje brsti in popki imajo veliko kalija. Gospodar v bližini je sledeče skušil s umetnimi gnojili: Travniki pognojili s superfosfatom in kalijevo soljo (na oralo 300 do 400 kg superfosfata in 200 kg kalijeve soli) je dal precej prvo leto po gnojenju še enkrat toliko pridelka, kakor poprej, drugo leto skoro trikrat toliko, tretje leto zopet dvakrat toliko. Obojno gnojilo se je le v enem letu dvakrat izplačalo. Če pa deneš le superfosfata, seno ali dve leti prav dobro pozna, se

(Dalje na strani 53.)

Mlekarstvo v Avstriji leta 1910.

Gospodarski napredek nam kažejo prav natančno številke. Poljedelsko ministrstvo je izdalo za l. 1910. knjigo, ki nam podaja prav natančno sliko mlekarstva v Avstriji. Če pogledamo posamezne dežele v cesarstvu, vidimo, da na Kranjskem še nismo prav zadnji, dasiravno bi lahko kaj več dosegli.

Na Češkem tožijo, da jim je veliko škode napravila kuga na parkljih. Krme so vsled vednega deževja prav malo napravili. Nastalo je pomanjkanje mleka, da so mestne mlekarne kar same zvišale cene mleku za 1—2 v. Poprej so plačevali mleko v mlekarne na deželi po 15-5, po zvišanju pa po 16-5—17-5.

Največ se dobi za 1 l. mleka v Dalmaciji. Celo leto so plačevali v mestih 1 l. po 32 h. Kljub visoki ceni ga ni bilo mogoče dobiti, ker je zelo malo krav. Ljudje imajo pa veliko kozjega mleka in delajo prav slab kozji sir, kakor svoj čas po naših planinah. V zadnjem času se je posrečilo v nekaterih krajih vpeljati pravilno izdelovanje sira, da so prodajali 1 kg po 2-20 K. Cene so se povzdignile za 80%.

Gor. Avstrija je veliko trpela po kugi in deževju. Tam imajo navado, da puste pokošeno travo kar na travnikih, da se počasi sama

posuši brez obračanja. Predlanskem jim je na tisoče voz voda vzela ali je pa trava segnila.

V Nižji Avstriji vzbuja posebno zanimanje Dunaj, ki porabi na dan 878.800 l. mleka ali na leto 316 mil. l. V treh letih se je dnevna množina porabljenega mleka pomnožila za 96.000 l. Na Dunaj pride na dan mleka

iz Nižje Avstrije	586100 l.
„ Moravske	167200 „
„ Češke	2800 „
„ Šlezije	2800 „
„ Štajerske	520 „
„ Ogrske	119320 „

Od dunajskih mlekarin ima dunajska (Wiener Molkerei) na dan 85000 l. mleka, nižjeavstrijska 85000 l. nadvojvodska 40000. V najbližji okolici Dunaja imajo 9350 krav. Še pred tremi leti so jih imeli 12000.

Na Solnograškem nimajo nobenega zmisla za zadrugištvo. V goratih krajih rede le živino, v nižjih pa prodajajo mleko podjetnikom, ki plačujejo za 1 l. 12-5—14 h.

Oglejmo si najprej kranjske mlekarne l. 1910.

Kranjske mlekarske zadruge.

Tekoča št.	Sodni okraj	Sedež in ime	Kako se dela	Ustanovljena leta	Število zadrugičnikov	Število deležev	Delež znaša v kronah	Množina l. 1910			Vrednost		Delalo se je (celo leto ozir. nekaj mesecev)	Čisti donos za en liter mleka v vinarjih	Poroštvo z omej. ali neomej. zavezo	Vpisana v zadrugični register ali ne.
								mleka v litrih	izdelanega		vrednosti					
									masla	sira	po-slopja	oro-dja				
1	Postojna	Postojna	z elektriko	1898	147	165	10	232083	—	—	34197	9558	celo leto	15	neom.	vpis.
2	"	Koče	s par. turb.	1900	187	187	20	267261	495	1100	11967	3790	"	15	om.	"
3	"	Nova Sušica	"	1897	163	163	1	111001	—	—	8946	7792	"	12	neom.	"
4	"	Št. Mišel	"	1902	277	277	6	88263	—	—	12051	8666	"	14	om.	"
5	"	Prestranek	"	1904	135	135	10	174752	—	—	25400	2720	"	14	"	"
6	Škofja Loka	Škofja Loka	"	1900	75	112	6	760311	—	—	21327	3463	"	12	"	"
7	"	Selce	ročno	1902	109	129	6	2078	780	—	—	2400	"	12	"	"
8	"	Sorica	z vod. silo	1900	33	79	6	14130	544	—	2293	791	4—6 mes.	8	"	"
9	Brdo	Dolsko	s par. turb.	1902	187	225	10	169521	7188	—	6227	3548	celo leto	11	"	"
10	"	Krtina	ročno	1903	75	94	6	120500	5040	—	500	2000	"	12	"	"
11	"	Moravče	s par. turb.	1901	259	857	1	98093	2184	5928	—	4500	"	10	"	"
12	"	Prevoje	ročno	1903	207	236	5	110763	4679	—	866	—	"	12	"	"
13	"	Rova	s par. turb.	1902	103	131	6	102329	5036	—	—	3322	"	12	"	"
14	Velike Lašče	Dobropolje	ročno	1898	270	270	10	33600	1004	500	3000	1500	"	10	"	"
15	Idrija	Dobračevo	"	1903	63	90	5	23752	947	—	—	650	"	9	neom.	"
16	"	Ledine	"	1898	50	93	6	39272	1577	—	722	654	"	9	"	"
17	"	Ziri	"	1898	101	132	4	25000	1062	—	8000	1000	"	9	"	"
18	"	Dol. Vrsnik	"	1902	40	70	6	43643	1822	—	2000	2000	"	10	om.	"
19	Il. Bistrica	Trnovo	s parom	1896	465	556	20	567808	—	—	19000	4390	"	16	neom.	"
20	"	Zagorje	s par. turb.	1901	165	167	12	118706	—	—	3548	4333	"	14	om.	"
21	Kranj	Naklo	ročno	1903	102	142	6	147936	6267	—	3849	944	"	10—14	"	"
22	"	Predoslje	s parom	1907	126	131	6	283111	1100	—	5086	5837	"	8	"	"
23	"	Srakovlje	ročno	1906	42	59	6	78931	3912	—	750	—	"	10—16	"	"
24	"	Trboje	"	1906	148	131	—	146202	5881	—	—	1600	"	10—11	neom.	nevpis.
25	Lož	Stari trg	s par. turb.	1901	245	273	20	45894	269	2751	—	7873	"	11	om.	vpis.
26	Ljubljana	Brezovica	s parom	1905	234	247	6	505765	1065	1019	—	8379	"	14	"	"
27	"	Dobrova	s par. turb.	1905	156	198	6	327599	—	—	—	4320	"	15	neom.	"
28	Litija	Izlake	ročno	1899	76	76	10	55563	206	3534	30000	2000	"	12	om.	"
29	"	Sv. Gora	s par. turb.	1906	77	143	6	70441	504	6097	—	2860	"	12	"	"
30	Logatec	Sv. Gora	ročno	1902	182	182	2	203288	—	—	3807	502	"	14	"	"
31	"	Rovte	s parom	1898	424	644	10	851596	97	61	14424	5400	"	15	"	"
32	"	Logatec	"	1908	159	251	10	269900	—	—	30000	15000	"	12	"	"
33	Mokronog	St. Rupert	"	1909	133	133	5	118473	—	—	—	—	"	13	"	"
34	Vrhnika	Borovnica	ročno	1903	170	190	6	140235	278	—	—	5374	"	13	"	"
35	"	Horjul	s par. turb.	1904	465	465	10	482337	4209	1163	40000	30000	"	13	"	"
36	Radoljica	Vrhnika	s parom	1904	465	465	10	189316	—	8383	5000	200	6 mes.	12	"	"
37	"	Fužine	ročno	1878	101	500	10	38600	205	2088	1600	400	4 mes.	11	neom.	nevpis.
38	"	Cešnjica	"	1888	56	83	8	71000	—	5680	2800	800	5 mes.	10	"	"
39	"	Srednja vas	s par. turb.	1891	42	42	10	65996	400	—	2523	3053	celo leto	12	"	"
40	"	Mošnje	"	1905	68	112	10	7800	—	780	—	100	1 1/2 mes.	12	"	"
41	"	Podjele	ročno	1880	12	—	—	2570	—	—	300	200	4 mes.	12	"	"
42	"	Ravne	ročno	1877	13	13	—	46566	—	3880	8000	2000	6 mes.	16	"	"
43	"	Savica	"	1878	44	44	—	29528	—	3000	700	500	5 mes.	15	om.	vpis.
44	"	Selo	"	1888	22	65	10	23964	—	2076	3000	150	5 mes.	10	neom.	"
45	"	Boh. Bistrica	"	1879	29	34	8	229540	—	—	4798	2180	celo leto	14	"	"
46	Senožeče	Hruševje	"	1899	185	185	10	66127	210	2100	3000	1000	"	12	om.	"
47	"	Landol	"	1903	55	50	10	378049	14488	—	—	5000	"	13	"	"
48	"	Komenda	z vod. silo	1905	276	291	5	128392	4581	—	—	2400	"	10—13	"	"
49	Kamnik	Mengeš	roč. in s par.	1905	150	152	5	44057	1780	—	—	1970	"	10—12	"	"
50	"	Srednjavas	z vod. silo	1905	63	77	6	195083	7159	—	—	248	"	10	"	"
51	"	Skaručna	s parom	1905	195	235	5	118379	4641	—	2070	2065	"	12	"	"
52	"	Šmarca	z vod. silo	1903	107	107	5	385000	16000	400	5520	3739	"	11	"	"
53	"	Vodice	s parom	1906	220	200	5	205000	2500	—	6000	10000	"	13	"	"
54	Trebnje	Št. Lovrenc	"	1906	105	650	10	145911	—	4825	—	7720	"	12	"	"
55	Višnjagora	Št. Vid	"	1907	76	80	10	214934	1201	—	—	3456	"	12	"	"
56	Vipava	Št. Vid pri Vipavi	s par. silo	1908	277	290	10	—	—	—	—	—	"	12	"	"
					7946	10543		9446949	109311	55265	333271	043472				

111

Zasebniki so imeli sledeče množine:

Občina	Ime posestnika	Množina l. 1910	
		mleka v litrih	izdelanega masla v kilogr.
St. Peter	A. Bole	108.215	—
Šenčur	F. Kuralt	147.000	—
Podkoren	J. Gregori	126.001	—
Grosuplje	F. Košak	219.000	100
"	Iv. Rus	200.000	200
Laverca	Lenče	70.000	—
Tacen	F. Sajovic	50.000	—
Unec	Majdič	215.680	—
Št. Vid	A. Jereb	50.521	3071
Vel. Loka	Ab. Šlajpah	17.499	738
Grabovo	Zach	165.660	—
		1,379.576	4109

Skupno se je torej v vse kranjske mlekarne doneslo 10,826.524 l.

Množina je zaradi slabih vremenskih razmer manjša kakor l. 1909.

Najbolj jasno nam pa postane stanje našega mlekarstva, če ga primerjamo z mlekarstvom v drugih deželah.

Zadružne mlekarne.

Dežele	Število mlekar.	Število udov	Število deležev	Množina mleka v litr.	Množina masla v kg	Množina sira v kg	Vrednost	
							poslopj	orodja
							kron	
Češka (češki del)	62	4536	12850	22,584.052	351.358	21.203	436.765	200.175
Češka (nemški del)	24	6852	16414	26,852.018	942.288	359.145	1,030.227	446.875
Bukovina	7	353	496	529.330	63.517	11.065	19.334	2.435
Galicija	105	15889	25285	15,037.595	517.161		306.580	188.139
Koroška	7	467	795	1,587.010	15.351	14.220	35.684	20.546
Kranjska	75	7946	10643	10,005.793	109.311	55.365	333.271	204.347
Primorska	95	29.8	3131	4,955.810	53.799	276.407	272.643	95.506
Istrija								
Moravska (češki del)	118	12503	30562	45,597.36	1,727.803	302.701	2,154.022	924.928
Moravska (nemški del)	28	4633	8179	20,327.235	679.798		368.939	258.602
Spodnja Avstrija	459	20420	142317	131,881.749	484.904	10.853	5,709.100	1,786.083
Zgornja Avstrija	15	2140	2397	10,660.807	389.708		226.695	80.547
Slezija	15	641	2153	2,741.792	94.100		51.363	29.398
Štajerska	18	758	2485	4,623.031	47.538	2.615	427.538	141.537
Tirolska (nemški del)	566	5226	6401	38,186.898	586.874	1,445.358	835.622	248.881
Tirolska (laški del)	322	13197		25,561.100	740.650	1,629.350		
Predarlška	649	3834	7526	28,231.091	406.721	1,124.175	1,729.174	230.652
	2565	102393	293212	389,362.847	7,208.881	5,252.457	13,937.057	4,458.651

Privatne mlekarne.

Deželo	Število mlekar	Množina v letu 1910		Vrednost	
		Dobavljenega mleka v litrih	Izvršenih produktov	maslo	sir
				kg	kg
Češka (češki del)	225	57,470.204	221.047	128.089	
Češka (nemški del)	29	7,939.450	112.646	139.761	
Bukovina	12	1,071.000	7.640	20.770	
Dalmacija	11	227.797		11	8.890
Galicija	91	11,319.084	298.371	169.922	
Koroška	1	190.034	6.123		
Kranjska	11	1,379.576	4.109		
Primorska	5	1,525.603	10		
Moravska (češki del)	22	4,470.000	174.000	2.950	
Moravska (nemški del)	12	13,250.759	169.305	167.882	
Spodnja Avstrija		33,757.976	1.943	45.794	
Zgornja Avstrija	5	2,742.538	9.061	4.962	
Salcburška	146	21,390.115			
Slezija	3	5,182.095	177.030	37.926	
Štajerska	5	250.170	480	3.037	
	578	162,166.441	1,181.776	729.983	

Sklepčni račun.

Solske mlekarne	9	1,970.569	55.706	92.912	
Zadružne mlekarne	2.565	389,202.847	7,208.881	5,252.457	
Privatne mlekarne	578	162,166.441	1,181.776	229.983	
	3.152	553,400.067	8,446.365	6,075.352	
					739.307
					13,937.056
					2,429.202
					4,458.651
					817.747
					5,276.698

tem pa opeša, ker manjka kalija, ene glavnih redilnih snovi. Če imaš dosti pepela, le zmesi ga s fosfatom. Ker pa tega ni navadno nikdar za polje in travnike zadosti, boš moral rabiti še umetna gnojila, kalijeva sol ali kajnit. O tem prihodnjikaj več. Le s splošno rabo vseh potrebnih gnojil se bo naše gospodarstvo res povzdignilo do prave višine, da bomo dobro shajali.

Naše gospodarstvo.

III. Voloreja.

Ko mlekarstvo pri nas še ni bilo razširjeno, so po kmetih redili in pitali vole. Boljši gospodar je imel poleg konj še dva para volov, katere je opital in potem prodal. Ti voli, ki so se pogosto doma polegali, niso navadno nikdar jarma nosili. Srednji gospodarji so pa z voli delali. Ko je setev minula, so vole poredili in prodali. Gospodar je z njimi vse delo opravil in navadno tudi precej priredil. Dal je volom vse, kar je imel in kar je mogel. Dobili so iz »truge« navadno kuhano žito, krompir, repo, veliko otrobov ali močna krmla; pojedli so najboljšo krmo, večino detelje in boljšega sena. Če jih je imel eno leto, je zaslužil pri njih, ako je šlo po sreči, 200 do 250 K. Ako je šla cena hitro naprej, kakor je bilo lani spomladi, tudi več. Lanska pomlad je bila zelo dobra za naše volarje, ki so bili prepričani, da ni kaj boljšega na svetu. Nekateri gospodarji so se med sabo kar kosali, kdo bo za vole več dobil. »Jaz sem jih prodal za 700, jaz za 800, Klomšin za 1000, seveda goldinarjev.« — »To je nekaj, ko je denar vkupaj, ne kakor pri mleku, tiste krone na mesec!« Še zdaj je voloreja po celnem Dolenjskem, deloma tudi po Notranjskem zelo razširjena.

Pametni gospodarji so pa vendar začeli misliti, če voloreja krmo dobro izplača. Ko bi zaračunal prav vse, kar so pojedli, vse seno, žito, krompir in otrobi, bi spoznal, da so mu voli krmo slabo plačali. Nič ne pomaga ugovor: »Saj je vse doma zrastle, nobene reči nisem kupil.« Ti moraš tako gospodariti, da krmo pri živali kolikor mogoče dobro izrabiš in dosti od nje prirediš. Ko bi prav vse računil, kar si volom dal, ki so vso boljšo krmo pojedli, saj so uboge krave le nekaj stroj za teleta, katere po zimi s slamo postiš, ali se ti ne zdi, da bi boljše shajal, ko bi tisto krmo, s katero vole rediš, za dobro ceno prodal. Pri vsakem pametnem gospodarstvu se mora vedno računati dobiček, toliko dam notri, toliko dobim ven. — So pa še druge težave pri voloreji. Cena volov je zelo spremenljiva. Danes se dobro prodaja, čez mesec se mesarji iz njih norčujejo, nobeden jih ne mara.

Lahko živim gospodarjem je seveda voloreja zelo všeč, ker potem lahko ženejo vole na vsak semenj. Če se

prodajo, se mora likof piti, da vino že čez gre. Pri tej veseli kupčiji kakšen mali papirni bankovec za 10 K še denar ni. Če se pa ne prodajo, se mora za žejo in pot piti. Pravi volar mora biti na vsakem semnju. Koliko delavnih dni se pri tem zapravi!

Naši ljudje ne vedo, da imajo pri pravi voloreji le izgubo. Niso vstanu pitati vole, kakor drugi kraji, v katerih je gospodarstvo čisto drugačno. Za volorejo je ugodna Ogrska, Hrvaška in balkanske dežele. Tam ni treba poleti živine v hlevih imeti. Kar v gozde in oddaljene pašnike jo naženo, da se sanna prekrmi. Gospodarja ne stanejo levi, ne družina. Ko je treba pitati, imajo vedno zadosti slabšega žita, s katerim se živali prav dobro opitajo. Tam je pitanje za polovico ceneje, kakor pri nas. S temi deželami mi ne bomo mogli nikdar za stavo volov z dobičkom rediti. Nadalje mi ne moremo tekmovati s tovarnami. Vsi veste, koliko se dandanes izdelava žganja in piva. Za žganje porabijo krompir, rž ali turšico, za pivo ječmen. Teh pijač se v Avstriji porabi več kakor za 1000 milijonov kron na leto. Tovarne odvzamejo žitu in krompirju le snovi za alkohol, druge redivne snovi ostanejo vse. Da bi tovarne boljše shajale, napravijo same velikanske hleve za pitanje volov. Dobriček imajo že v žganju, zdaj je torej krma skoro zastoj, in sicer krma, da je boljše skoro ni dobiti. V teh pitatišjih tovarn se izredijo voli, katerih eden tehtja 1100 do 1400 kg. Prav isto je pri tovarnah sladkorja, katerim ostane pri pesi vse razen sladkorja. Tudi ti ostanki so prav dobra krma za živino. S tovarnami mi ne vzdržimo tekmovanja, vedno bodo lahko ceneje prodajale in boljše pitale. Gotovo je tudi, da bo vlada vsled vednega krčenja meščanov in delavcev vedno raje odpirala naše meje tuji živini. V balkanskih deželah se živina ceneje redi, v argentinskih štepah se prosto pase. Pričakovati moramo torej, da se bo še veliko več tujega mesa in žive tuje živine k nam uvažalo. Sicer bo to za kmeta velik udarec, a spremenili ne bomo teka vladne politike. Mi moramo ob pravem času uravnati lastno gospodarstvo, da ne bomo preveč škode trpeli.

Mleka ne bodo nikdar uvažali iz Amerike ne iz Balkana, tudi z maslom bo težko šlo. Pot nam kažejo dobro urejene države, v katerih je kmetijstvo na visoki stopinji. Na Nemškem, na Holandskem, Danskem in v Švici ne rede več volov, to so prepustili drugim bolj zaostalim sosedom. Lotili so se pa z vso vmeno mlekarstva in prašičereje. Prav lep zgled nam v tem Nemška podaja. Lani so tam zaklali 560.212 volov, 425.040 bikov, 1.770.145 krav, 982.383 mlade živine in 4.580.952 telet. Le poglej te številke natančno, kako ti jasno kažejo nemško gospodarstvo. Zaklalo se je še enkrat toliko krav, kakor bikov in volov, torej se teleta večinoma prodaja, da imajo več molznih krav.

En gospodar proda petkrat toliko telet, kakor volov ali bikov. Pri tem še opomnim, da je še v tem številu bikov in volov veliko tuje živine. Lani so dali Nemci 60 milijonov mark za tujo živino. Največ je bilo kupljenih tujih volov. Prav isto vam bi lahko dokazal iz števil drugih držav, kjer so res napredni in zavedni kmetje.

Dobra krava da na leto s teletom vredi do 300 K vžitka. Cene mleku ali mlečnim izdelkom ne bodo šle za enkrat posebno nazaj. Dobrih mlečnih krav ne bodo lahko redili doli na Balkanu ali v ogrskih štepah. In če bi jih tudi, je pot predolga v naše kraje. Kolikor bolj se razvijejo mesta v Primorju, toliko več bo treba mlečnih izdelkov. Ko bi imeli krave, ki imajo na leto do 3000 litrov mleka, bi nam to pri isti krmi za dobro polovico pomnožilo dohodke. — Z mlekarstvom mora biti v zvezi dobra prašičereja, ker je to za kmeta v sedanjih razmerah najbolj dobičkanosno.

Vsi pametni gospodarji bodo omejili volorejo le na najpotrebnejše. Mnogi gospodarji ali recimo kar naravnost velika večina bo morala tudi za naprej vole rediti zaradi vožnje. Sicer sem sam videl, kako so si najbolj pametni gospodarji mesto dveh volov napravili enega konja, pa sta za težjo vožnjo, kakor za oranje ali spravljaje lesa s sosedom konja skupaj vpregla, lažja dela je pa s samcem opravil. Pri tem oba prav dobro shajata. V zadnjem času se sploh število konj po deželi hitro množi. Čim bolj se gospodarstvo razvije in delavcev primanjkuje, tem bolj je očitno, da je čas zlato in se mora hitro in dobro delati. Le tako delo se izplača pri kmetijstvu. Naglo delo je pa veliko lažje pri konjih, kakor pri volih.

Ubožnejši gospodarji bodo morali seveda tudi zanaprej z voli voziti. Škoda je pa, da se pri nas tako malo še s kravami vozi. Že vsakemu kajžarju se zdi, da bi se neizmerno ponižal, ko bi krave vpregel. Čemu vendar ta neumni napuh? Pa imaš žival, da jo rabiš. Naše dime in sivke so zadosti čvrste za vsa lahka dela. Koliko boljše bi bilo tudi za njih zdravje, ko bi se z vožnjo malo raztegnile in razhodile. Pri lahki vožnji tudi mleka ne bi bilo manj.

Naj napravi vsak kakor mu najboljše kaže, gotovo se bo pa vse naše gospodarstvo v prihodnosti razvijalo v pomnoženju mlekarstva in omejitvi voloreje. Čim prej boš ti pri sebi začel, poprej boš postal gospodar, ki razume sedanji čas.

Tržni pregled.

Dosedanji uspehi trgovine v letošnjem letu ne kažejo naše države v posebno ugodni luči. Do 400 milijonov smo več kupili, kakor prodali. Lanski računi so sklenjeni.

Lani smo skupaj z Ogrsko na tujem kupili:

goveje živine	29.724 glav za	8.971.566 K
prašičev	62.281 glav "	8.496.738 "
mleka	162.909 q "	2.117.817 "
masla	29.483 q "	8.087.025 "
kuhanega masla	1.106 "	24.380 "
sira	56.201 "	11.255.097 "
jaje	629.082 "	57.247.015 "

prodali:

goveje živine	22.567 glav za	14.396.514 K
prašičev	1.254 glav "	108.451 "
mleka	42.196 q "	590.744 "
masla	12.623 q "	2.966.405 "
kuhanega masla	7.768 "	1.607.976 "
sira	3.868 "	481.880 "
jaje	1.160.099 "	112.529.503 "

Izvoz goveje živine je padel za 71%, uvoz se je povzdignil za 459%. Polovico te goveje živine smo dobili iz Srbije, drugo polovico v plemenskih kravah iz Švice, Nemčije in Holandske. Prašičev skoro nič ne izvažamo, uvoz pa se je pomnožil za 8 milijonov kron. Pri goveji živini je veliko škoda napravila kuga in Štajerci so izračunali, da so vsled nje izgubili 7 milijonov kron. Prašičereja pa tudi ni še zadosti razvita za naše potrebe. Zaradi kuge se je tudi uvoz masla za polovico pomnožil. Popred smo leta in leta prodali za milijone masla v Nemčijo, zdaj so ga nam Nemci prodali 11% vsega uvoza. Kuhanega masla je prišlo 81%, skoro večina iz Turške. Čudno je pa, da dobijo ljudje v našem cesarstvu toliko za jajca. Kakor vidite, šo nam tujci le za jajca več plačali

kot za vso živino in vse mlečne izdelke. Mi smo v tem še precej zaostali.

Prav zanimiv je tudi pogled na medsebojno kupčijo med Avstrijo in Ogrsko. Prodali smo Ogrom:

goveje živine	6.744 glav za	1.411.350 K
prašičev	32.544 glav "	4.648.384 "
mleka	37.085 q "	2.536.692 "
masla	2.675 q "	721.980 "
sira	17.277 "	1.708.280 "

kupili tam:

goveje živine	239.424 glav za	116.596.205 K
prašičev	300.024 glav "	56.380.252 "
mleka	714.182 q "	9.998.548 "
masla	27.388 q "	6.983.940 "
sira	33.999 "	3.114.829 "

V tem se kaže, da mi ogrsko živino res potrebujemo, ker kmetje v našem cesarstvu ne priredijo zadosti mesa. To nam pa kaže obenem pot, kje moramo zastaviti, da bomo za svoje pridelke še več dobili.

Goveja živina je spomladi šla precej nazaj v ceni. Zdaj se cene zopet boljšajo. Ker je letos košnja tako bogata, kakor popred še nobenkrat, ne bodo kmetje posebno silili z živino naprej. Na Dunaju so 1. julija plačevali:

Voli: nemške I. a 103—112, II. a 96—101, III. a 86—94, izjemno do 116.

Voli: ogrski sivi I. a 96—108, II. a 90—95, III. a 84—98, izjemno do 112.

Voli: ogrski rdeči I. a 104—116, II. a 96—102, III. a 90—95, izjemno do 124.

Voli: gališki I. 105—114, II. 102—104, izjemno do 120.

Biki: I. a 106—110, II. a 98—102.

Krave: I. a 96—100, II. 88—94.

Bilo je prignanih 4297 glav. Cena se je nekoliko dvignila.

Prašiči so šli v ceni že tudi prav znatno nazaj. Zdaj se boljša kupčija. 2. julija so plačevali na Dunaju:

mladiče (Jungschweine) I. a 132—140, II. a 124—134, III. a 112—122, debele I. a 135—137, II. a 132—134, III. a 128—131.

Bilo je le 13.727 glav prignanih, za Dunaj izjemno malo. Zdaj so debeli prašiči cenejši, ker imajo poleti po mestih najraje prašičjo pečenko s kako solato.

Sir se bolj slabo prodaja. Kakor se kaže, bo šla cena vsled obilnega pridelka sira malo nazaj. Tudi maslo je padlo v ceni. Opažajo pa povsod, da se poraba čajnega masla vedno bolj množi. Ljudje vidijo, da je ta slaščica še vedno cenejša, kakor vsaka druga. Dansko maslo prodajajo na Dunaju 320—325. Za to tuje maslo se dobe vagoni z ledom (Eiswaggon), mi teh vagonov za domače mleko ne moremo doseči. Če osnujemo še povsod mlekarne, se nam ni bati, da bi bilo preveč blaga.

Strn se je v naših krajih slabo obnesla. Vsled vednih nalivov je žito skoro povsod padlo. Pri tem je zrastle plevel, da se žito komaj vidi iz te zelene šare. Če je žito sejano gosto, je popolno na tleh, če je redko, ga je pa še hujše plevel udušil. Ozimnina bo splošno prav slaba. Tudi v drugih krajih se čez vreme pritožujejo. Na Ogr-

Od dobrega najboljšje — mora biti geslo

vsake gospodinje, ki zna varčevati in pametno gospodinjiti. Čim boljše je blago, tembolj se izplača, ga kupiti. Denar, ki smo ga izdali za slabo blago, je takorekoč skozi okno vržen. kajti ne koristi nam niti toliko, kolikor smo zanj dali, pa če je to tudi bilo le malo. Kar pa izdamo za dobro blago, je dobro naloženo, ker nam dobro blago prinaša svoje koristi. Ne pomaga nam na pr., če kupimo slabo platno za majhen denar, kajti slabo platno se kaj kmalu strga — a šivilja računa enako, če je napravila srajco iz dobrega ali iz slabega platna. Povsod je tako — saj bi lahko navedli brez števila primer. Tudi kavna primes v tem ne dela nobene razlike. Stara in dobro utemeljena navada je kavi pridevati kavne primesi. S tem dobi kava boljši okus, lepšo barvo in prijetnejši vonj. To pa seveda stori samo dobra kavna primes. Slaba pokvari vse: okus, vonj in barvo. Katera kavna primes je pri nas najboljša, to je že znano, in vsaka gospodinja bo vam povedala, če jo vprašate, da je najboljša kavna primes Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem. Vsaka gospodinja vam bo povedala, da se s Kolinsko kavno primesjo v korist obmejnim Slovencem

da napraviti najboljša kava, ki se odlikuje z najizvrstnejšim okusom, najprijetnejšim vonjem in najlepšo barvo in jo zaradi teh odličnih lastnosti vsak najraje pije. Taka kava, kateri je pridejana Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem, je najbolj priljubljena pijača za vsakega brez razlike, bodisi star ali mlad. Odkod to, da je Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem tako dobra, ni težko povedati in je rečeno v par besedah: zato, ker je napravljena iz samih strogo izbranih najboljših snovi in po načinu, ki se je v dolgoletnih izkušnjah kot najboljši obnesel. Toliko o dobri kakovosti Kolinske kavne primesi v korist obmejnim Slovencem. Ali to še ni vse, kar o Kolinski kavni primesi v korist obmejnim Slovencem lahko povemo. Kajti povedati moramo tudi še to, da je ta kavna primes pristno domače blago in na prodaj — kakor že njeno ime kaže — v korist obmejnim Slovencem. „Slovenska Straža“, ki je prevzela delo za obmejne Slovence in ga vrši z veliko vnemo, je dobila od te kavne primesi že lepe vsote v podporo svojega dela. Ravno zadnje dni ji je Kolinska tovarna nakazala spet prav znane znesek. Kolinske kavne primesi v korist obmejnim

Slovincem se že prav mnogo proda. Ali s tem še nikakor ne smemo biti zadovoljni, še več moramo doseči, namreč to, da bo vsaka naša gospodinja kupovala samo Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem. To se da doseči, če vsak napravi svojo dolžnost, ki mu jo naklada njegova narodna zavest. Gospodinje, ki Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem že kupujejo, naj zanj agitirajo pri svojih prijateljicah in znankah, ki morda te kavne primesi še ne kupujejo. Te pa naj nemudoma opuste svojo brezbriznost in naj takoj postanejo odjemalke Kolinske kavne primesi. Zadovoljne bodo one same, ker bodo dobile za svoj denar najboljšje blago — saj je gotovo tudi njih geslo: od dobrega najboljšje! — zadovoljna bo pa tudi „Slovenska Straža“, ker se ji bodo na ta način izdatno zvišali dohodki in bo potem še uspešneje mogla vršiti svoje delo za obmejne Slovence. Zato: vsaka naša gospodinja mora kupovati Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem. Le na to opozarjamo, da je pristna samo tista, ki ima napis „v korist obmejnim Slovencem“ in na škatljici pritisnjen pečat „Slovenske Straže“.

skem bo malo manj kakor lani pšenice, na Ruskem pa kaže posebno izvrstno. Tudi Amerikanci se doslej pohvalijo. Sicer skušajo po stari navadi strahiti z vremenom in rijo, vendar jim nobeden ne verjame. Splošno pa lahko rečemo, da se bo žita po celem svetu letos več pridelalo, kakor lani.

Na Dunaju so prodajali žito 2. julija: pšenico banaško po 25—25 80, domačo 23 80—24 30, rž 24 10—24 50, ječmen 21 50—23 20, turšica 18 50—19. 100 litrov pšenice je lani tehtalo navadno 80 kg, letos pričakujejo 77—78. Naša bo imela komaj 72 kg.

Sladkor gre v ceni zelo nazaj, ker pesa povsod izvanredno lepo kaže. Cena pri odjemu celega vagona je padla od 98 na 86. V kratkem bo šla cena še bolj nazaj.

Trta si je kljub pomladni slani precej pomagala. Kmetje upajo na večji pridelek, kakor lani. Sadija bo pa splošno malo. Kar se dobi, je izvanredno drago. Na Dunaju so plačevali 28. junija 1 kg črešenj 72—180 vin., višnje 72—176, hruške 72—152, jagode 136—4 krone, maline 2 40—2 80, jabolko eno 20 vin. do 120 K.

Inženerska akademija
Wismar, Ostsee. Za stroje in elektr. inženirje, slavb. inženirje, geodetse in arhitekte. — Železobetonska gradnja in kulturna tehnika. Novi laboratoriji.
Stadt Wismar Absolutni vrljiti obratnih šol se sprejemajo.

Za večjo trgovino mešanega blaga na deželi išče se kateri ima veselje do trgovine. Ponudbe naj se pošiljajo na tvrdko S. Jenko in br. v Podgrad, Istra. 1907

učenec

Adolf Hauptmann-a nasled.
A. ZANKL SINOVI

tvornica barv, lakov in firnežev

po poročila: 214

oljnat, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavec (Gyps) olje za pode in stroje, karboline, čopiči itd.

Naslov zadostuje: A. Zankl sinovi, Ljubljana. Cenik zastoj.

Letošnje poletje

v znamenju

Bata-čevlja

Dobiva se povsod.

Potniki v Ameriko

kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo potovati, naj se obrnejo na

Simona Kmetetz-a
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Vsa pojasnila se dobe brezplačno.

8000 metrov ostankov

volnenega in polvolnenega blaga za ženske obleke se bode skozi tri tedne razpošiljalo (ako poprej ne poide) globoko

pod ceno

in sicer blago treh vrst in cenah

stane

K	meter	K	meter	K	stane
1—		1-25		1-50	

vsaka mera

dobi se v vseh barvah široko 110 cm. Ta nakup je posebna ugodnost.

Vzorci se na zahtevo po pošti pošljejo zadostuje dopisnica z naslovom:

Pošiljateljska trgovina

R. Miklauc Ljubljana 1.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepi živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovan.

Nad 7000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovije.

kocke za govejo juho

družbe **Liebig**

so kocke za izboljšanje kakovosti.

Njih fini, ne vsiljivi okus, ki izvira od uporabe najboljšega MESNEGA IZVLEČKA, jih odlikuje pred vsemi drugimi izdelki.

Cena 5 v komad.

Najboljša in najcenejša postrežba za drogerijo, kemikalije, medicinska zelišča, tudi po Knappu, ribje olje, toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščine, sredstva za desinfekcijo. Velika zaloga najfinjšega konjaka in rumu.

Oblastveno koncesirana oddaja strupov.

Za živinorejce: posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, soliter, cocjan, kolmož, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc,
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Kupuje po najvišji ceni razna zelišča (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd. Ceniki zastoj.

popolne obleke

vsebujejo moji 40 metrov dolgi ostanki za 20 K. in sicer: 1 moderna obleka iz rasevine ali lustra, 1 praktična obleka za hišna opravila in 1 krasna poletna obleka. Ostali ostanki se lahko porabijo za predpasnike, bluze itd.

12 popolnih srajc

vsebujejo moji 40 metrov dolgi rumbarški ostanki tkanine lepo, dobro blago za 22 K. Ostali ostanki so pripravljeni za najboljše opreme

Razpošilja se po povzetju.

Prvo vrsta tovarniška razpošiljalnica

Josip Frankenstein, Jaromer 91, Češko.

Od ostankov se ne pošiljajo vzorci. Od vseh drugih predmetov vzorci na željo franco. Vzorci se merajo vrniti.

Daje po**4³/₄ %**

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - **po 4³/₄ %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom **predjme** na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

2533

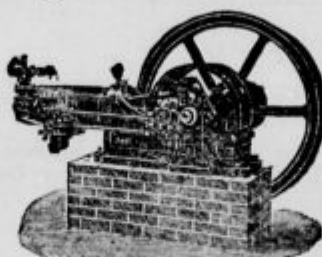
Najboljši in najtrpežnejši

LODEN

**: SPORTNI IN:
DEŽNI PLAŠČI**
lastnega izdelka

dobavlja prva specialna razposiljalna
za tirolski loden in dežne plašče
Anton Innerbner, Innsbruck,
odd. 28. Dobiva se v vseh boljših
modnih trgovinah, kjer pa ne, pošlji
se naravnost po povzetju.

158

Motorji.

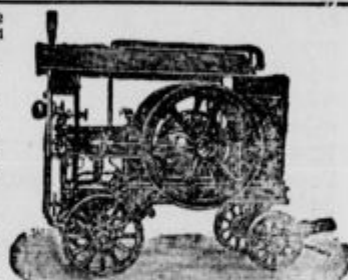
Motorji na surovo olje
in z močnim pritiskom
od 16 do 20 HP.
Obratni stroški 1-1½, vinarja na uro za
konjsko silo.

Ležeči ali stoječi motorji na
: bencin, petrolin ali bencol :
od 1-20 HP, kakor tudi lokomobili od
2-20 HP. Obratni stroški 5-6 vinarjev na
uro za konjsko silo.

I. WARCHALOWSKI

Dunaj, III., Paulusgasse 3. — Budapešta,
VI., Váci-körút 37.

Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obiski
odjemalcev zastoni.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. decembra 1911
čez 82 milijonov kron.

Lastna glavnica K 704.939.27

Stanje vlog dne 31. decembra 1911
čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

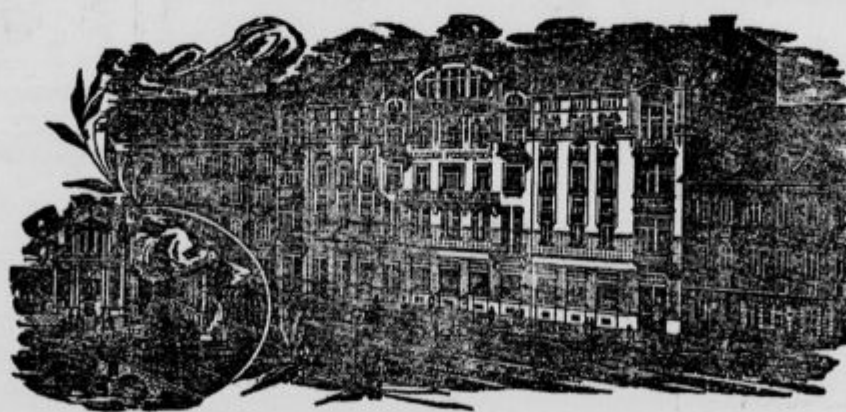
6

Ljubljana, Miklošičeva cesta st. 6, prtilčje, v lastni hiši nasproti hotela „Unlon“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema **hranilne**
vloge vsak delavnik
od 8. ure zjutraj do
1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4¹/₂ %

brez kakega odbitka,
tako da prejme vložnik
od vsakih vloženih
100 kron čistih
4.50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so
poštno-hranilne položnice
na razpolaganje. Sprejema
tudi vloge na tekoči ra-
čun ter daje svojim za-
družnikom posojila proti
vknjižbi z in brez amorti-
zacije, na osebni kredit
(proti poroštvo) in zastavi
vredn. papirjev. Menjice se
najkulant. eskompirajo.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. **Josip Šiška**, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki:
Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. **Dr. Josip Dermastia**, **Anton Kobi**, deželni poslanec, posestnik in trgovec,
Breg p. B. **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, hišni posestnik v Ljubljani.
Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani.
Gregor Silbar, župnik na Rudniku.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu, vhod v Gosposki ulici štev. 2.

Obrestuje hra-
nilne vloge po **4¹/₄ %**
brez vsacega odbitka. Obresti se pri-
pisujejo glavnici polletno. Vloge v
tekočem, giro-računu in na blagajni-
ske liste po najugodnejših pogojih.

Daje ko nunalna posojila občinam,
okrajnim in šolskim odborom ter
zdravstvenim zastopom v **4¹/₂ %**
zadolžnicah. 340

Hipotekarna posojila v zastavnih
listih po **4¹/₂ %**

Eskomptuje menice denarnih za-
vodov in daje lombardna posojila.
Prodaja lastne puplarno-varne
komunalne zadolžnice in zastav-
ne liste.

Banka je puplarno varen zavod,
ter jamči zanjo dežela Kranjska.
Uradne ure za stranke vsak
delavnik od pol 9. ure do-
poldne do 1. ure popoldne.